

číslo ve spisu:

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

THÁKUROVA 3, 160 00 PRAHA 6

Katedra/Ústav: Ústav dějin křesťanského umění

Posudek oponenta/oponentky na diplomovou práci

jméno oponenta/tky Daniela Štěrbová

Autor/autorka práce: Jana Véghová
Studijní program/obor: Obecná teorie a dějiny umění a kultury, Dějiny kře
Název práce: Kostel sv. Mikuláše v Benešově
Vedoucí práce: PhDr. Marek Pučalík, Ph.D.
Rozsah práce: 144 stran

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými přípomínkami	splňuje s výhradami	nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☐	☐	☐	☒
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☐	☐	☒	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☐	☒	☐	☐
Zpracování příloh	☒	☐	☐	☐
Celková typografická úprava	☒	☐	☐	☐
B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich				

dosažení	☐	☐	☒	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☐	☐	☒	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☐	☒	☐	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☐	☒	☐	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☐	☐	☒	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☐	☐	☒	☐
C. Celkový přínos práce				
Tuto část je vhodné rozvést v bodě 5.				
	ano		Ne	
Práce je kompilační prací	☒		☐	
Práce se zabývá dosud nezpracovaným tématem	☒		☐	
Práce přináší nové poznatky	☐		☒	
Práce navrhuje nové metodické přístupy	☐		☒	
Práce má metodologický/teologický přínos	☐		☒	

2. Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Úvodem třeba uvítat autorčin zájem o památku lokálního významu, která nestojí v zorném poli uměnovědného bádání. Kostel sv. Mikuláše v Benešově v době svého vzniku představoval velkoryse koncipovanou stavbu, řešenou jako trojlodní bazilika s dvouvěžovým průčelím a s několika kvalitně provedenými kamenickými prvky. Pozoruhodné je i pozdější barokní vybavení.

Z metodologického hlediska je však práce značně problematická, a to zejména s ohledem na zvolený rozsah a vytčené cíle práce. Úvodní kapitola o založení města Benešova (str. 12-25) má charakter kompilátu, především je však nepřiměřeně rozsáhlá a nutno říci, že díky chybějícímu členění do podkapitol zcela nepřehledná. U hodnocení kostela z pohledu stavební historie (str. 26-33) chybí zásadní podkapitola s precizním a logicky členěným popisem objektu, na jejímž základě měla autorka uplatnit výsledky rešerše pramenů a údajů z literatury. Takto se zdá, že hodnocení je zjevně převzato ze sekundární literatury.

Šestá kapitola je členěná do jedenácti podkapitol, ve kterých se autorka věnuje vybavení kostela. V první pasáži bych uvítala stručný úvod do ikonografie kostela, která vytváří rámec pro jednotlivé prvky liturgického vybavení.

V kapitole věnované výmalbě interiéru uvádí autorka výsledky sondáže, aniž by následně na základě stratigrafie shrnula (alespoň hypoteticky) možný vývoj barevného pojetí interiéru (str. 37). Pouze na okraj uvádím, že asfaltový nátěr nesouvisí s barevností, nýbrž s odvlhčením kostela.

Hlavní oltář je velmi ranou a přitom překvapivě vysoce kvalitní ukázkou akantového oltáře (str. 38-41). Právě s ohledem na dobu jeho vzniku se autorka měla spíše než na přehled typologie oltářní architektury a vývoje ornamentu zaměřit na komparaci s ostatními příklady v Čechách. S ohledem na umístění milostného obrazu a obdobnou kompozici se nabízí srovnání hned s nejčasnějším z nich - bočním oltářem v arciděkanském kostele Nanebevzetí Panny Marie v Tachově z roku 1675 (z velké části zničen během druhé světové války - známý však z historické fotodokumentace). Časově blíže pak stojí oltáře v Lounech a v Nymburce. Autorce zjevně unikla stěžejní literatura k tématu akantových oltářů (především W.-D. Hamperl a P.A. Rohner: *Böhmisch-oberpfälzische Akanthusaltäre*, Regensburg 1999).

U obrazu Assumpty se autorka věnuje ikonografii a průzkumům z restaurování (ne restaurace!) obrazu. K dataci obrazu by však spíše přispěla stylová analýza zejména s důrazem na specifickou barevnost obrazu. Obraz sv. Mikuláše v nástavci oltáře datuje do 17. století (pouze v části obrazové přílohy). Je však otázkou, či se na něj nevztahuje zmínka o restaurování oltáře malířem Emanuele Dítětem v roce 1898.

Stěžejní kapitolou celé práce je, či spíše mohla být, kapitola věnovaná cyklu obrazů s výjevem ze života sv. Klimenta (str. 45-63). Vzhledem k tomu, že s kostelem v Benešově tento cyklus v podstatě vůbec nesouvisí (jak ostatně sama autorka správně uvádí), je otázkou, zda se neměla zaměřit spíše na cyklus jako takový. Námětem k rozpracování by pak mohlo být svatoklimentské patrocinium ve vztahu k Čechám a jezuitskému řádu, původní umístění obrazů v rámci pražské koleje, jeho objednavatelé či možné grafické předlohy pro jednotlivé scény. Autorka se tak věnuje pouze osobě Ignáce Raaba a obsahu jednotlivých scén. Nutno zdůraznit, že se jedná o nejlépe zpracované kapitoly, které zejména v druhé části nesou stopy samostatné badatelské činnosti. Autorka sama opatrně naznačuje (s odkazem na studii P. Oulíkové), jakou funkci mohly obrazy v rámci duchovních cvičení jezuitů mít. Zde by se mohla také zamyslet nad tím, jaká poselství jednotlivé scény tohoto cyklu mají a zda jim výtvarné pojetí co do názornosti kompozic a přehlednosti výjevů odpovídá.

Následující kapitoly věnující se sochařské výzdobě kazatelny a hlavního oltáře mají charakter kompilátu o hlavních představitelích barokního sochařství, které jsou doplněny samostatně navrženými komparacemi (str. 64-76). Ty jsou však zejména v případě soch sv. Vojtěcha a Prokopa poněkud problematické. Zajímá by mne například autorčin důvod srovnávat tyto polychromované sochy po stranách oltáře primárně s kamennými naddimenzovanými sochami na fasádě kostela sv. Mikuláše.

Závěrem je nutné uvést největší slabinu celé práce, kterou je jazyková úroveň. Práce se vyznačuje množstvím závažných gramatických a interpunkčních chyb, které místy znemožňují pochopení významu textu. Drobné nedostatky vykazuje i poznámkový aparát, kde chybí odkazy na konkrétní stránky.

3. Otázky a náměty práce k diskusi při obhajobě

V závěru konstatuji, že práci považuji za značně problematickou zejména díky výběru námětu. Monografické zpracování jedné památky včetně vybavení, a to od založení města až po úpravy v 19. století, není samo o sobě vhodné pro zadání diplomové práce. Autorka se tak musela vypořádat s různými a značně nesourodými okruhy otázek. Práce se dle mého názoru měla spíše zaměřit na jedno vybrané nosné téma, například na rekonstrukci původní podoby raně gotické baziliky (na základě dochované části, případně i analogií) včetně analýzy dochovaných středověkých sochařských prvků a následnou komparaci s ostatními památkami regionu (např. Chvojen, Sedlčany případně Kouřim).

Vzhledem k autorčiným výkonům v jednotlivých kapitolách se mi však zdá, že vhodnější by pro ni byl samotný cyklus obrazů ze života sv. Klimenta od Ignáce Raaba. Ten je možno uchopit v širším kulturně-historickém kontextu. Pokud se tedy autorka rozhodne přistoupit k obhajobě této práce v tomto rozsahu, doporučuji soustředit pozornost na následující okruh otázek a námětů:

- 1) svatoklimentské patrocinium v Čechách a v rámci jezuitského řádu
- 2) původní umístění cyklu v rámci pražské koleje
- 3) vztah cyklu ke grafickým předlohám
- 4) poselství jednotlivých scén
- 5) hodnocení jednotlivých scén ve vztahu k jejich poselství z hlediska výtvarného zpracování (rozbor kompozice a názornosti výjevů)

Zároveň by autorka mohla doložit své vědomosti na poli barokního sochařství pomocí lépe zvolené komparace se sochami na hlavním oltáři a především jasnou představu o fenoménu akantových oltářů.

Práci doporučuji k obhajobě s výše uvedenými výhradami se známkou 3.

Doporučení práce k obhajobě	doporučuji
------------------------------------	-------------------

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 16. 8. 2014

Podpis:

